

Pracovní list č. 4: A JÁ MALY PASTYŘÍČEK

Koleda ze sbírky *Kopřivnické písničky* Leopolda Víchy

F C F C F C7 F C F C7 F

1. A já ma-ly pa-sty-ři-ček, co ti o-bě - to-va-ti, to -bě, Je-žiš - ku, da-tí?

C Dmi G7 C

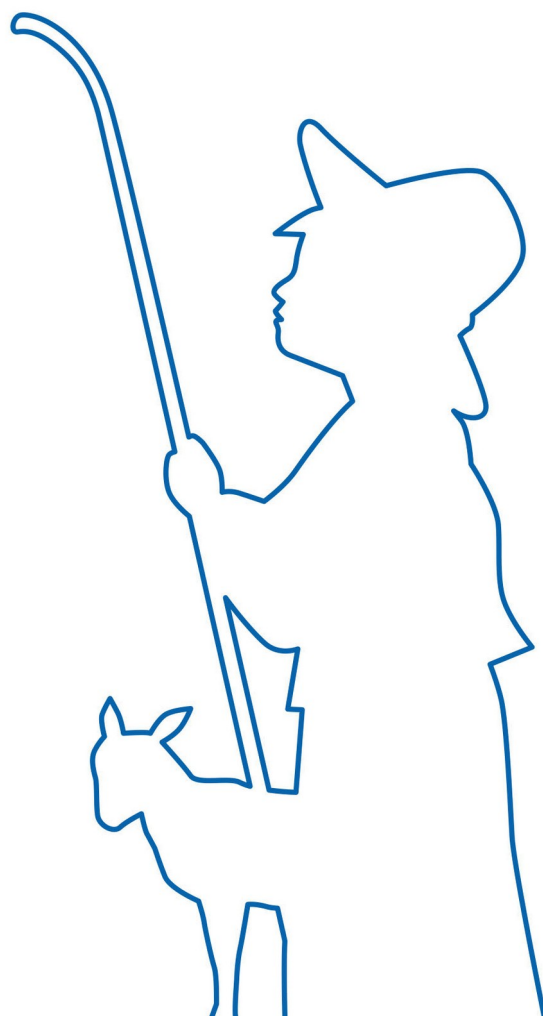
Přij - mi srd - ce ne - vin - no - sti, co ti da - vam z u - při - mno - sti.

F C7 Dmi Gmi/B F/C C7 F

Až bu - du měť o - več - ku, dam ju to - bě, Je - žiš - ku.

1. A já maly pastyříček, co ti obětovati,
tobě, Ježíšku, dati?
Přijmi srdce nevinnosti, co ti davam z upřímnosti.
Až budu měť ovečku, dam ju tobě, Ježíšku.
2. Ty, Geltrudo, vezmi pudlo masla nejčistějšího
a syra nejlepšího.
A smetany nabere a kašičky navaříme,
by dítě mělo co jíst, iděme ho uhostit'.
3. A ty, Kubo, bez dalšího vezmi vlnu z oveček,
bude to do jeslíček.
Ondro, s basem seber sa, vezmi huňku, opáš sa,
Vacku, ty vezmi trubu a prokaž mu svu službu.
4. Dudy máme potrhane, davno něsu spravene,
su naveskrz d'urave.
Nechme raděj dudy doma, aby nas něbylo haňba,
kdě anděle zpívaju, dudy se něhodiju.
5. Mile matky, vy sve ditky ved'te tam k Ježíškovi,
aby smy ho poznaly.
Tež vy, vdovy zarmucene, tak ode všech opuštěne,
uteč'te se k jeslíckam, uzkost vaši nechtě tam.

I. Porozumění textu

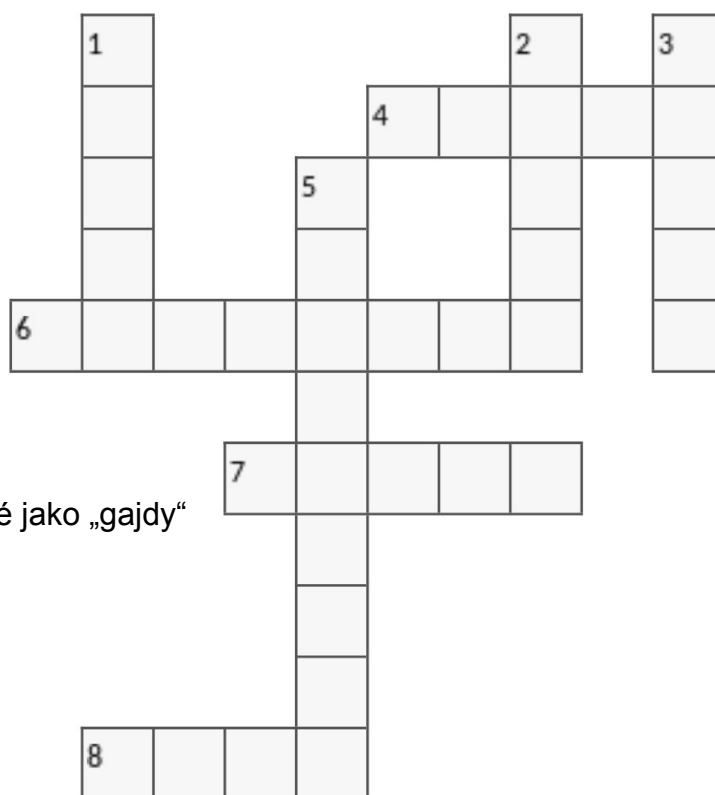

1. **Přečti si potichu text písně.** Najdi v něm výrazy, kterým:
 - chybí diakritické znaménko nebo se liší od své spisovné varianty písmenem či tvarem. Podtrhni je modře.
 - vůbec nerozumíš. Podtrhni je červeně.
2. **Ve dvojicích se pokuste vysvětlit, co mohou neznámá slova znamenat.** Poté je přeložte do současné češtiny.
3. **Přečti text nahlas.** Dbej na krátkou výslovnost.

4. **Doplň do křížovky nářeční ekvivalenty k vybraným slovům a slovním obrátům.** Vymysli poté vlastní křížovku i s tajenkou.

1. jdeme
2. tlustý vlněný kabát
3. ostuda
4. trumpeta
5. smutný
6. ženské jméno v písni
7. nádoba (s máslem)
8. hudební nástroj, na Moravě známý také jako „gajdy“

II. Porozumění obsahu

1. Co by chtěl darovat malý pastýř Ježíškovi a proč?
2. Jaké další postavy vystupují v koledě a co mají za úkol?
3. Proč nechtějí vzít s sebou dudy?
4. Na koho se obrací poslední sloka koledy?

Metodické tipy pro učitele na nácvik koledy *A já malý pastýříček*

1. Práce s metronomem: Na metronomu nastavte pomalejší tempo ve 2/4 taktu. Žáci do jeho zvuku vytleskají rytmus 1. sloky. Postupně zvyšujte a snižujte tempo na metronomu tak, aby na jeho změnu mohli žáci tleskáním adekvátně reagovat. Průběžně střídajte rovněž způsoby hry na tělo.

2. Rozdělte žáky do 5 skupin a každé skupině přiřadte jednu sloku písně. Žáci si ve skupinách připraví rytmickou recitaci textu dané sloky bez melodie a budou se při ní snažit o krátkou výslovnost. Mohou ji doplnit rytmickou hrou na tělo. Skupinu, která se bude věnovat 3. sloce, upozorněte na rytmickou nepravidelnost v 8., 10. a 12. taktu.

3. Žáci se věnují porozumění textu koledy. V pracovním listu plní úkoly ke slovní zásobě, kterou neznají, a diskutují o významu písně.

4. Po částech naučte žáky melodii. Poté si společně zazpívejte celou píseň.

5. Společně sestavte hudební aranžmá celé písně:

- Pomocí perkusních nástrojů vytvoří žáci jednoduchý rytmický doprovod.
- Podle svých dovedností žáci zahrají a doprovodí píseň na melodické nástroje.
- Žáci vyberou sloky, které by mohli zpívat a) sólisté, b) skupina chlapců.
- Motivujte žáky, aby k melodii vytvořili jednoduchý 2. hlas (např. formou ostinátní figury). Inspiraci vícehlasé úpravy této koledy naleznete rovněž v tištěném zpěvníku *Přiběželi do Betlema pastyře. Regionální koledy a žertovné písně ze sbírek Kopřivnické písničky Leopolda Víchy a Emila Hanzelky*.

6. Žáci si poslechnou nahrávku doprovodu v podání cimbálové muziky. Pokusí se společně určit, která část koledy tvoří předeheru, zda je mezi jednotlivými slokami mezihra a jak vypadá dohra. Poté si celou píseň s cimbálovou muzikou zazpívají.

7. Žáci si mezi sebou rozdělí role: malý pastýř, Geltruda, Kuba, Ondra, Vacek, matky. Aranžují krátkou scénku, ve které zahrají příběh písně. Připraví si pro ni jednoduché kostýmy a rekvizity (šátky, hůlky, košíky s dary).

SLOVNÍČEK NÁŘEČNÍCH VÝRAZŮ A SLOVNÍCH SPOJENÍ

NÁŘEČNÍ VÝRAZ	SOUČASNÝ VÝZNAM
pastýříček	malý pastýř
ju	ji
Geltruda	ženské jméno
pudlo masla	nádoba s máslem
by	aby
iděme	jdeme
uhostit	pohostit
bez dalšího	bez váhání, hned
huňka	tlustý vlněný kabát
opaš sa	opásej se, připrav se na cestu
Vacek	Václav nářečně

truba	trumpeta
haňba	ostuda
Prokaž mu svu službu	Udělej pro něj něco užitečného.
Utečte se k jesličkam.	Obráťte se pro útěchu k jesličkám.

Řešení cvičení I.4, PL: 1. *iděme*, 2. *huňka*, 3. *haňba*, 4. *truba*, 5. *zarmuceny*, 6. *Geltruda*, 7. *puďlo*, 8. *dudy*.